

A nemzetbiztonsági képzésről ...

Dr. Dobák Imre

A titkosszolgálatok, vagy más megfogalmazással a nemzetbiztonsági szolgálatok képzési kérdéseit mindig is egyfajta zártság jellemezte. Így volt ez régen és talán így van ez napjainkban is. Tagadhatatlan azonban, hogy a képzés olyan súlyponti terület a szolgálatok számára, amely hosszabb távon meghatározhatja egy-egy szervezet hatékonyságát és képességeit. Éppen ezért tekinthető mérföldkőnek a 2014 májusában megtartott Állambiztonsági szolgálatok – Nemzetbiztonsági szolgálatok Képzéstörténeti Konferencia, ahol az érintett szakemberek áttekinthették az elmúlt évtizedek szakmai tapasztalatait, segítve ezzel a jövő képzéseinek megvalósítását is.

A hírszerzési – elhárítási vonatkozású képzések jelentőségére már a két világháború közötti Magyarországon is találhatunk példát, amikor is főként katonai vonatkozásban a 2.vkf. osztály feladatrendszere mentén végezték a szakemberek egyedi, illetve tanfolyami jellegű képzését²⁶. A témakör háttéréhez hozzátartozik, hogy a főbb szervezeti elemeiben Offenzív (hírszerző), Defenzív (kémelhárító) és Nyilvántartó Alosztályokra tagozódó 2. vkf. osztály képzései kapcsán számos - hi- telesen nehezen megválaszolható - kérdés merülhet fel (többek között, hogy milyen képzéseik voltak, azok milyen sajátosságokkal rendelkeztek, stb.). Az időszak a későbbi ÁVH érdeklődését is felkeltette, így a vonatkozó levéltári források értékes adalékot szolgáltathatnak a katonai hírszerzés és elhárítás képzéseiről. Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában (ÁBTL) fellelhető számos forrást áttekintve, a két világháború közötti időszak kémelhárítóinak és a hírszerzőinek képzését számos eltérés jellemezhet, nemcsak belső tartalmában, tananyagában, hanem a képzések „szerkezetében” is²⁷. Amíg az elhárítási területen főként a tanfolyami jellegű képzések nyomait találjuk meg, addig a hírszerzés ágánál inkább a zárt, személyre szabott módszerek és megoldások kerültek előtérbe.

Mint a konferencia tematikája is mutatja a 2. világháborút követően - gyakran a korábbi tapasztalatokat felhasználva - az ÁVH, majd állambiztonság időszakában

---

²⁶ Lásd: Dr. Dobák Imre: *Adalékok a 2. vkf. osztály képzéstörténeti kérdéseihöz...* (Megjelenés alatt, *Felderítő Szemle* 2014)

²⁷ Mindez a *Nemzeti Közszerzési Egyetemen 2014. május 14-én, Állambiztonság – Nemzetbiztonság* címmel megrendezett képzéstörténeti konferencián Prof. Dr. Szakály Sándor témakörben megtartott előadásában is megjelent.

szintén hangsúlyosan szerepelt a képzések kérdése (pl. a tanosztás felállítása), amelyre a témakör előadói – a katonai és belügyi sajátosságok mentén - részletesen kitértek.

A jelenlegi polgári irányultságú nemzetbiztonsági képzés jelentőségének megértéséhez talán az 1970-as évek végéig érdemes röviden visszatekinteni, amikor az 1970. évi 39. számú törvényerejű rendelettel létrehozott Rendőrtiszti Főiskola feladatai között szerepelt²⁸ az állambiztonsági képzés folytatása²⁹ (Ezt megelőzően több intézményben is zajlott az állambiztonsági ismeretek oktatása). Ebben az időszakban a képzés külön szak formájában zajlott, amelynek háttérét az akkori állambiztonsági tanszék biztosította. Mint Révész Béla: Az állambiztonsági szervek politológiai kutatásainak kérdéseire című munkájában³⁰ is rávilágít, a Rendőrtiszti Főiskola „állambiztonsági tanszékének feladata .... az állambiztonsági operatív tisztek felsőfokú képzése” volt. A Főiskola oktató-kutató tevékenységet folytató munkatársai „nagyreszt - érthetően - a belügyi praxis operatív feladatainak művelői köréből kerültek ki”. Révész a Rendőrtiszti Főiskolának az állambiztonsági tisztképzés területén történő kiemelt szerepére hívja fel a figyelmet, amely mellett említésre érdemes, hogy az akkori Főcsoportfőnökség folyamatosan biztosította az állambiztonsági tantárgyak oktatásához szükséges anyagokat és szabályzatokat. Együttműködésük keretében kerültek kidolgozásra a hallgatók oktatásához szükséges tananyagok, és az érintett szervek részt vettek a „gyakorlati operatív munkára való sikeres felkészítésben”. Az oktatói állomány szakmai ismereteinek naprakészségét és bővítését szolgálhatta, hogy a tanszék oktatóit adott időszakonként „a szakterületüknek megfelelő operatív szervhez vezényelték gyakorlati munkára”. A tevékenység sajátosságára jellemző azonban az is, hogy kezdetben „az állambiztonság területét illetően orosz

---

²⁸ Forrás: http://www.mab.hu/web/tir/hatarozatok/RTF_091030_plhatH.doc - MAB Intézményi (RTF) akkreditációs jelentés 2008-2009, 2009/8/VII/6. sz. MAB Határozat (letöltve: 2013.07.01.)

²⁹ Ezt megelőzően 1959-től többek között a BM Rendőrtiszti Akadémiai Politikai Nyomozó Tanszéke végezte az állambiztonsági ismeretek oktatását. Részletesen lásd: Jobst Ágnes - A titkosszolgálatok tudománya az oktatás és a tananyagok tükrében – 1945 után. In: Csóka F. (főszerk.) – Szakszolgálat Magyarországon, avagy tanulmányok a hírszerzés és titkos adatgyűjtés világából, p. 425.

³⁰ Révész Béla „Az állambiztonsági szervek politológiai kutatásainak kérdéseire” <http://mek.oszk.hu/02400/02486/02486.pdf> (letöltve: 2013.07.01.)

vendégtanárok bevonásával zajlott a képzés, 1973-tól pedig a Főiskola szaktanárai és az állambiztonsági hallgatók egy része” a Szovjetunióban tanult³¹.

A korszak állambiztonsági képzéseit illetően történeti visszatekintés ad a szovjet állambiztonsági képzés témakörét érintő 1973-ban tett szakmai tanulmányút anyagá³² is, amelyben - mint korabeli minta - ismertetésre került a szovjet oktatási intézmény állambiztonsági képzésének struktúrája, a képzéseket biztosító tanszékek és oktatott tantárgyak kapcsolata. Ennek alapján a politikatudomány tanszékein kívül csak két nyílt jogi tanszék működött, az Általános Jogi Tanszék (jogtörténet, államjog, államépítés, stb, tantárgyak oktatására), valamint a Büntetőjogi és Eljárásjogi Tanszék. A szakmai tantárgyak és ismeretanyagok oktatása a speciális tanszékek feladatkörébe tartozott, amely során egy-egy tanszék több tantárgyat is oktatott az alábbiak szerint:

1.sz. Speciális Tanszék:

- Az állambiztonsági munka alapjai (hálózati munka, operatív feldolgozás)
- A hírszerző munka általános kérdései
- A figyelés és környezettanulmányozás
- Az operatív technikai alkalmazása

2.sz. Speciális Tanszék (Kémelhárítás):

- Kémelhárítási ismeretek (vonalas és objektumi elveknek megfelelően)
- Az irányítás és munka tudományos szervezésének kérdései a kémelhárítás területén

3.sz. Speciális Tanszék (katonai elhárítás):

- Katonai elhárítás

---

³¹ Boda József: *A nemzetközi oktatás és képzés története a magyar rendvédelmi szervezetknél, Belügyi Szemle 2001/10. szám 59-79. o.*

³² ÁBTL, A-3851 - *Feljegyzés a Szovjetunió Miniszter tanácsa mellett működő Állambiztonsági Bizottság Dzerzsinszkij Főiskoláján tett tanulmányút főiskolai oktatási kérdéseiről, valamint a Szovjetunió Állambiztonsági Főiskoláján szerzett néhány tapasztalatról.*
RTF

- A katonai szervek működése, tevékenysége rendkívüli és háborús körülmények között

4.sz. Speciális Tanszék (kriminalisztika):

- Krimináltechnika
- Krimináltaktika
- Az állam elleni bűncselekmények nyomozásának módszerei (az állambiztonsági vizsgálati munka legfőbb kérdései)

5.sz. Speciális Tanszék (ideológiai diverzió, fellazítás elleni harc):

- Az ideológiai diverzió, a fellazítás elleni harc kérdései,
- A belső elhárítás szervezése (vallási szekták, cionizmus elleni harc, ifjúságvédelem, stb.)

6.sz. Speciális Tanszék: Az ellenség tanulmányozása

A forrásanyag a fenti tanszékek mellett még két Speciális Tanszéket jelöl, amely közül az egyik két jogi tárgy (államigazgatási jog - belső és katonai igazgatás, és nemzetközi jog (különös tekintettel a kémelhárítás szempontjából fontos részekre) oktatásával, a másik pedig a katonai és fizikai felkészítéssel foglalkozott.

Az új szervezeti felépítéssel és tantárgyakkal a cél az oktatás és a tudományos kutatás színvonalának növelése volt. „A legtöbb tanszék számozása, feladatköre, az oktatott tantárgyak jellege megegyezik az adott főcsoportfőnökség számozásával és technikai körével”. Mint az anyag is utal rá, az ilyen jellegű párhuzamosságokkal azt kívánták elérni, hogy az egyes főcsoportfőnökségek érdekeltek legyenek a tantárgyak együttes kimunkálásában. Kiemelték, hogy a tudományos katonai terveket ne csak együttesen dolgozzák ki, hanem közös munkával hajtsák végre (A megfelelő katonai terveket az adott főcsoportfőnök és a főiskola parancsnoka hagyta jóvá).

A forrásanyag megfogalmazása szerint az adott időszakban a szovjet oktatási környezetben változások történtek. „Átfogó munka folyik olyan irányban, hogy a Főiskola speciális jellege fokozódjék, a szakképzés az eddigieknél színvonalasabb legyen”. A tanulmányúton tájékoztatást adtak arról is, hogy dolgoznak a katonai és kémelhárító tanfolyamok új tematikáján és 1974-től kezdve a kiküldött hallgatókat már az új programnak megfelelően és tematika alapján oktatják.

Mindezek vélhetően hatással voltak a hazai oktatási keretekre is, amelyre az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára által őrzött, a korszak képzési anyagai is rávilágítanak. A korszakban több oktatási anyag, tankönyv és jegyzet is készült az állambiztonsági képzésben résztvevők számára³³, amelyek egy részének tanulmányozása mindenképpen támogathatja a felsőoktatási keretek között megvalósuló képzések történeti előzményeinek megismerését.

Az akkori évtizedek hazai gyakorlatát a képzéstörténeti konferencia érintett előadói tárgyalták, részletesen bemutatva a képzések belső szerkezetét, tantárgyi struktúráját, valamint a rendszerváltás átmenetének éveit.

A rendszerváltozást követő időszak

A rendszerváltozást követő időszaktól az állambiztonsági képzés a Rendőrtiszti Főiskolán szünetelt³⁴, azonban a képzések kialakításának és biztosításának gondolatköre nem tűnt el teljesen. Több szakmai fórumon is felmerült annak szükségessége és kialakításának szándéka, így például a Főiskola, képzési kínálatát polgári nemzetbiztonsági képzéssel kívánta bővíteni³⁵, amely azonban a gyakorlatban nem valósult meg.

A demokratikus állami berendezkedés és jogszabályi környezet kialakításával párhuzamosan a képzési igények és azok belső tartalma is jelentősen átalakult. A nemzetbiztonsági feladatokat érintő jogszabályokban meghatározottak törvényes, szakszerű és hatékony végrehajtása folyamatosan felvetette a nemzetbiztonsági képzések újbóli szükségességét és létjogosultságát.

Itt érdemes megjegyezni, hogy a felsőoktatási keretek között megvalósuló katonai nemzetbiztonsági vonatkozású képzések eltérő szakmai igények mentén fejlődtek (lásd a témakörben készült, konferencián elhangzott előadás írott változatát). Érintett munkatársaik 1998-ig az ún. akadémiai képzésben szereztek egyetemi diplomát, majd már egyfajta közös képzési szakaszként értelmezhető a ZMNE 2008-ig

---

³³ *Részletesen lásd: Jobst Ágnes – Válogatott bibliográfia a titkos nyomozati eszközök 1945-1990 közötti oktatási anyagaiból In: Csóka F. (főszerk.) – Szakszolgálat Magyarországon, avagy tanulmányok a hírszerzés és titkos adatgyűjtés világából, p. 437-451.*

³⁴ *A Rendőrtiszti Főiskola 2007. február 07-én szenátus által elfogadott Intézményfejlesztési Terve 2007-2011. - http://policetv.hu/RTF_hatalyos/013.2007-2011.Int.fejl_vegleges_07.01.29.pdf*

³⁵ *A Rendőrtiszti Főiskola Küldetésnyilatkozata - <http://www.rtf.hu/kuldetes.html> (letöltve: 2012. 06. 20.)*

tartó egyetemi kiegészítő képzése (katonai vezetői szak nemzetbiztonsági szakirány³⁶), amikor is a katonai szolgálatok munkatársai mellett, már a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, továbbá a rendvédelmi szféra meghatározott szervezeteinek szakemberei is megjelentek. A ZMNE képzése önálló tanszéki keretet 2009-ben kapott³⁷, amikortól már nagyobb szakmai önállósággal formálódhattak az oktatás lehetőségei. A képzési tematikák és mintatantervek összeállítására a ZMNE oktatói állománya, illetve a különböző megrendelő - főként katonai - szervezetek munkatársainak együttműködésében kerülhetett sor.

A nemzetbiztonsági képzést érintően alapképzési és mesterképzési szakok kerültek akkreditálásra, előírt Képzési és Kimeneti Követelményekkel (KKK)³⁸, amelyek sajátos szakmai feladatrendszer alapján formálódtak. Ebben az oktatási és szabályozási környezetben hozott változást a polgári és katonai nemzetbiztonsági irányultságú felsőoktatási képzési lehetőségek terén a 2011. évi CXXXII. törvény, amely a közigazgatási, rendészeti, katonai felsőoktatási tevékenységek mellett már kiterjed a nemzetbiztonsági felsőoktatásra is, vagyis a nemzetbiztonsági ágazat szakembereinek felkészítése érdekében indított nemzetbiztonsági alapképzésre, valamint a hozzá kapcsolódó mesterképzésre, és doktori képzésre.

Mindezek jelentősége a nemzetbiztonsági szféra szempontjából vitathatatlan, hiszen a képzés hatékonyan támogathatja:

- a felsőoktatási képzési rendszerben egyes nemzetbiztonsági feladatok ellátásához szükséges társadalomtudományi, biztonságpolitikai, jogi, hadtudományi, rendészeti, stb. ismeretek megszerzését,
- a felsőoktatásban megszerzett ismeretek - képzésben résztvevőkön keresztül történő - becsatornázását a szervezetek „tudásanyagába”,
- a képzésben résztvevők ismeret- és tudásanyaga szakmai „versenyképességének” fenntartását, folyamatos továbbfejlesztését,
- az ismeretek megszerzésének koncentrált lehetőségét,

---

³⁶ Dr. Héjja István ezredes – A „Bolognai folyamat” és a nemzetbiztonsági képzés, *Felderítő Szemle*, MK KFH VIII. évf. 4. szám 2009. december

³⁷http://portal.zmne.hu/portal/page?_pageid=34,117010&_dad=portal&schema=PORTAL (letöltve: 2012. 06. 15.)

³⁸Közzétéve: OM 15/2006. (IV.3.) rendeletében - <http://www.kormany.hu/hu/emberieroforrasok-miniszteriuma/felsooktatasi-felelos-allamtitkarsag/hirek/felsooktatasi-alapkepzesi-es-mesterkepzesi-szakok-kepzesi-es-kimeneti-kovetelmenyei> (letöltve: 2013.06.20.)

- és nem utolsó sorban a vonatkozó kapacitások költséghatékony felhasználását.

Fontos megjegyezni, hogy a felsőoktatás rendszerben megvalósuló nemzetbiztonsági képzésnek a bolognai folyamatnak megfelelően átláthatónak és összehasonlíthatónak kell lennie, egymásra épülő, kétciklusú felsőoktatási rendszerben, egységes hallgatói kreditrendszer biztosításával.³⁹ Jelenleg a képzés rendszerét tekintve a nemzetbiztonsági tudományszakhoz tartozó terület képzése egységességét, komplexitását az alapszak, a mesterszak majd a doktori képzés, egymásra épülő folyamata teremti meg. A 2012-ben elvégzett előkészítő munka után a képzési struktúrában a közös (polgári és katonai) nemzetbiztonsági irányok mentén kialakításra kerültek a polgári és katonai specializációk⁴⁰, amelyek a szükséges mértékű differenciált tantárgyi szerkezettel biztosítják a szakmai igényekkel összhangban jelentkező képzési és ismereti sajátosságok jelenlétét.

A közigazgatási, rendészeti és katonai képzési terület jelenlegi 6 féléves nemzetbiztonsági alapképzésének képzési és kimeneti követelménye már tartalmazza a polgári és katonai specializációkat, ahol a képzés célja „nemzetbiztonsági szakértők képzése a speciális rendeltetésű nemzetbiztonsági szolgálatok, valamint más megrendelők számára, akik korszerű általános és szaktudományi, elméleti és gyakorlati ismeretekkel, továbbá nemzetbiztonsági szakmai, szaktechnikai, jogi, kriminológiai, kriminalisztikai, pszichológiai, informatikai, biztonságpolitikai és idegen nyelvi szaknyelvi ismeretekkel rendelkeznek, továbbá kellő ismerettel a képzés második ciklusban történő folytatásához”.⁴¹

Az alapképzés az általános alapozó ismeretek, majd szakismeretek átadásával alapvetően a nemzetbiztonsági szolgálatok helyének, szerepének, funkcióinak, valamint a nemzetbiztonsági tevékenységre vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek az értelmezésére, a különböző szakmai tevékenységek végzésére, döntések előkészítésére és az azokban való közreműködésre készít fel. Mindez kiegészül az informáci-

---

³⁹ Dr. Héjja István ezredes – A „Bolognai folyamat” és a nemzetbiztonsági képzés, *Felderítő Szemle*, MK KFH VIII. évf. 4. szám 2009. december

⁴⁰ Lásd: *Felsőoktatási alapképzési és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményei*, 2013. május 7 <http://www.kormany.hu/hu/emberi-eroforrasok-miniszteriuma/felsooktatasi-tervezes-2013-06-25>

⁴¹ *uo.*

ók elemzésére, feldolgozására, hasznosítására, egyedi és összetett szakmai kérdések komplex értékelésére vonatkozó ismeretekkel.

Az ugyanezen a képzési területen megjelenő – 2013-tól szintén specializációkkal rendelkező - 4 féléves nemzetbiztonsági mesterképzési szak képzési célja, „olyan nemzetbiztonsági szakemberek képzése, akik korszerű társadalomtudományi és szakmaspecifikus ismeretek felhasználásával képesek a nemzetbiztonsági szakterület szervezeteiben a munkakörükhöz tartozó követelmények és feladatok eredményes teljesítésére, alkalmasak a szakmai elmélet és módszertan fejlesztésére, a szakmai kultúra és értékrend továbbadására, valamint tanulmányaik doktori képzés keretében való folytatására”⁴². A mesterképzési szakon szerezhető ismeretek, a nemzetbiztonsági-, védelmi-, rendvédelmi és társadalomtudományi elméleti és gyakorlati szakismeretek mellett többek között vezetélméleti és alkalmazott pszichológiai ismeretek, államigazgatási, szakmai jogi ismereteket ölelnek fel.

A felsőoktatásban akkreditált képzések során az oktatott ismeretek elsajátítása, a szakmai tudásanyag rendszerezett befogadása biztosíthatja és felkészítheti a hallgatót arra, hogy később bővítsék az egyre inkább komplexebb kérdéseket kutató-vizsgáló nemzetbiztonsági tudomány szak eredményeit is. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a képzéssel célirányosítani lehet a szakmai feladatok hatékony, magas színvonalú ellátásához szükséges ismeretek megszerzésének útját, és olyan széles látókörű, az egyes szolgálati beosztásokra megfogalmazott követelményeket teljesítő szakemberek kimenetét lehet és kell biztosítani, akik hosszabb távon hozzájárulhatnak a korszerű nemzetbiztonsági tevékenység ellátásához.

A jelenleg akkreditált nemzetbiztonsági képzések nem mérnökképzések, azonban a nemzetbiztonsági szféra sajátos képzési igényeihez kapcsolódó ismeretek átadása érdekében, a tantárgyi programokban hangsúlyosan megjelennek a szükséges műszaki ismeretek is.

Hosszabb távon kitekintve a képzés ciklusait és a várható hallgatói létszámokat figyelembe véve néhány szót kell ejtenünk a képzés létszámáról. Tény, hogy a nemzetbiztonsági / titkos információgyűjtő tevékenység végrehajtásával törvényileg felhatalmazott szervezetek száma korlátos, amely egyfelől behatárolja a képzéssel „érintett” szervezetek körét. Tény az is, hogy a nemzetbiztonsági alap- és mesterképzési szak „zárt” képzésnek tekinthető, vagyis arra csak a polgári vagy katonai nemzetbiztonsági szolgálatok, illetve a titkos információgyűjtésre törvényben felhatalmazott szervezetek állományába tartozó olyan személyek jelentkezhetnek, akiket

---

⁴² *uo.*

a beiskolázási jogkörrel rendelkező eljáró vezető az előmeneteli tervek alapján támogat. Mindezekon felül további követelmény a kockázatot nem tartalmazó érvényes „C” típusú nemzetbiztonsági ellenőrzés megléte⁴³. A következő szintet jelentő doktori képzés azonban már sikeres felvételi eljárást követően nyitott, befo-gadva a szegmens tudományos igényű kutatásával és vizsgálatával foglalkozó jelent-kezőket.

A képzés kapacitásai kapcsán az utóbbi évekre visszatekintve, 2011-ben alapkép-zésben nem, csak mesterképzésben indult osztály, 2012-ben pedig a nemzetbizton-sági képzésekre nem hirdettek felvételt. Talán ez is indokolta, hogy mind a 2013., mind a 2014. évi felvételi statisztikai adatok alapján túljelentkezés jellemzi a képzést. Mindezek figyelembevételével azonban az ágazat utánpótlási igényei és szak-mai elképzelései, valamint az ennek mentén évenként megfogalmazódó ágazati képzési igények jelenthetik a felsőoktatási keretek közötti képzés hosszú távú stabil hátterét. Az NKE nemzetbiztonsági képzését és fejlesztését tekintve jelenleg is szá-mos feladat adódik, amelyek közül talán az egyik legfontosabb, a nemzetbiztonsági tananyagok fejlesztésében mutatkozik meg, amely a szféra szerteágazó feladatrend-szere, és a felölelt ismeretanyag összetettsége miatt széleskörű szakmai kitekintést és összefogást igényel.

A képzés fejlesztését segítheti a képzésre jelentkezők előzetes véleményének, motiváltságának megismerése is, amely kapcsán 2013-ban kérdőíves vizsgálat⁴⁴ ké-szült. A válaszadók túlnyomó része (95%) szerint a sikeres végzés és diplomaszerezés erősíteni fogja a pályán való megmaradásukat, amely mellett a már többéves szak-mai tapasztalattal rendelkező felvételizők elhivatottságát jelzi, hogy jelentős részük sikertelen felvételi esetén a következő évben ismételten megpróbál bejutni a szak képzésére (a válaszadók 78%-a jelölte meg).

---

⁴³ a közigazgatási, rendészeti, katonai és nemzetbiztonsági felsőoktatás vonatkozásában az évenként felvehető hallgatói létszám megállapításával és elosztásával kapcsolatos eljárás részletes szabályairól, a Nemzeti Közsolgálati Egyetemre történő felvétel különös feltételeiről, valamint a külföldi hallgatók Nemzeti Közsolgálati Egyetemre történő felvé-telének, jogállásának és tanulmányainak részletes szabályairól szóló 1/2013. (I. 8.) IM rendelet 12. §-ában foglaltak

⁴⁴ Az NBI munkatársai által összeállított a képzés fejlesztését támogató, önkéntesen ki-töltött (23 db kitöltött kérdőív / nem reprezentatív), személyhez nem köthető, nem azo-nosítható kérdőíves vizsgálat a mesterszakra felvételizők körében, amely a leendő kép-zéssel szembeni egyéni elvárások megismerésére irányult. 2014-ben a kérdőíves vizsgálat szintén lezajlott, azok eredményeinek (58 kitöltött kérdőív a Bsc, és az Msc szakok eseté-ben) feldolgozása folyamatban van.

Fentieket áttekintve látható, hogy új és a nemzetbiztonsági szervezetek számára mindenképpen előremutató lehetőség a 2011. végén létrehozott törvényi változás⁴⁵, amely a rendészettudományi, honvédtiszt és közigazgatási területek mellett külön megjeleníti a felsőoktatási intézményi keretek között megvalósuló nemzetbiztonsági képzést⁴⁶. A törvényi változás nem egyszerűen egy terület képzési igényeinek erőteljesebb becsatornázását jelenti a felsőoktatási keretrendszerbe, hanem talán annak az igénynek a nyomatékosítását is, hogy a nemzetbiztonsági jellegű veszélyekkel és fenyegetésekkel szemben széleskörű ismeretekkel rendelkező szakemberekből álló szolgálatok álljanak szemben. Leszögezhető az is, hogy a nemzetbiztonsági állomány szakmai ismereteinek fejlesztése, a kor színvonalának megfelelő, elméleti és gyakorlati tudás kiszélesítése nem az adott szféra öncélú érdeke, hiszen a szigorú szolgálati kötelmekkel összefüggő, magas szintű szaktudást és jártasságot igénylő feladatokat egyre komplexebb ismeretek birtokában kell az ország és a közösség javára ellátni.

Felhasznált irodalom

1. ÁBTL, A-3851 - Feljegyzés a Szovjetunió Miniszter tanácsa mellett működő Állambiztonsági Bizottság Dzerzsinszkij Főiskoláján tett tanulmányút főiskolai oktatási kérdéseiről, valamint a Szovjetunió Állambiztonsági Főiskoláján szerzett néhány tapasztalatról. RTF
2. BODA József: A nemzetközi oktatás és képzés története a magyar rendvédelmi szervezeteknél, Belügyi Szemle 2001/10. szám 59-79. o.
3. Dr. HÉJJA István ezredes – A „Bolognai folyamat” és a nemzetbiztonsági képzés, Felderítő Szemle, MK KFH VIII. évf. 4. szám 2009. december
4. JOBST Ágnes - A titkosszolgálatok tudománya az oktatás és a tananyagok tükrében – 1945 után. In: Csóka F. (főszerk.) – Szakszolgálat Magyarországon, avagy tanulmányok a hírszerzés és titkos adatgyűjtés világából, p. 425.

---

⁴⁵ a Nemzeti Közszerződési Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló 2011. évi CXXXII. törvény 1. § (1) a) bekezdés

⁴⁶ A 3. § alapján a törvény alkalmazásában nemzetbiztonsági felsőoktatás: a nemzetbiztonsági ágazat szakembereinek felkészítése érdekében indított nemzetbiztonsági alapképzési szak, valamint a hozzá kapcsolódó mesterképzési szak.

5. RÉVÉSZ Béla „Az állambiztonsági szervek politológiai kutatásainak kérdéseihez” <http://mek.oszk.hu/02400/02486/02486.pdf> (letöltve: 2013.07.01.)
6. http://www.mab.hu/web/tir/hatarozatok/RTF_091030_plhatH.doc - MAB Intézményi (RTF) akkreditációs jelentés 2008-2009, 2009/8/VII/6. sz. MAB Határozat (letöltve: 2013.07.01.)
7. A Rendőrtiszti Főiskola 2007. február 07-én szenátus által elfogadott Intézményfejlesztési Terve 2007-2011. http://policetv.hu/RTF_hatalyos/013.2007-2011.Int.fejl_vegleges_07.01.29.pdf (letöltve: 2012. 06. 20.)
8. A Rendőrtiszti Főiskola Küldetésnyilatkozata - <http://www.rtf.hu/kuldetes.html> (letöltve: 2012. 06. 20.)
9. http://portal.zmne.hu/portal/page?_pageid=34,117010&_dad=portal&schema=PORTAL (letöltve: 2012. 06. 15.)
10. a Nemzeti Közszerződési Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló 2011. évi CXXXII. törvény 1. § (1) a) bekezdés